

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 3Co/135/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7116217010
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 04. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľuboš Kunay
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2022:7116217010.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ľuboša Kunaya a sudcov Mgr. Angeliky Sopoligovej a JUDr. Petra Tutka v spore žalobcu A.R. A., U.. XX.XX.XXXX, R. L., H. XX, zastúpeného Tomášom Hermanom, advokátom, Košice, Bočná 10, proti žalovanej I. A., U.. XX.X.XXXX, R. L., F. XX, zastúpenej JUDr. Milanom Slobodníkom, advokátom, Košice, Štúrova 20, o vrátenie daru, o odvolaní žalovanej proti rozsudku 24C/183/2016-354 z 8.12.2020 Okresného súdu Košice I

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

Žalovaná nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania a žalobcovi sa ich náhrada nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie rozsudkom určil, že žalobca je výlučným vlastníkom nehnuteľnosti zapísanej na liste vlastníctva č. XXXXX, okres Košice I, obec Košice - Sever, kat. územie E. G., byt č. XX na 4. poschodí obytného domu súp. č. XXX, bytový dom Vodárenská 15, 17, 19 postavený na parcele reg. „C“ č. XXXX o výmere 231 m², druh pozemku zastavané plochy a nádvoria, na parcele reg. „C“ č. XXXX o výmere 255 m², druh pozemku zastavané plochy a nádvoria a na parcele reg. „C“ č. XXXX o výmere 267 m², druh pozemku zastavané plochy a nádvoria a spoluvlastníckeho podielu o veľkosti 181/10000 k celku na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu súp. č. XXX a spoluvlastníckom podiele k pozemkom parcela registra „C“ č. XXXX, XXXX a XXXX a žalovanej uložil povinnosť vrátiť žalobcovi dar - nehnuteľnosť špecifikovanú vo výroku č. I. a nehnuteľnosť vypratať v lehote 15 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku a žalobcovi priznal aj nárok na náhradu trov konania proti žalovanej v rozsahu 100%.

2. Vychádzal zo žaloby, ktorou sa žalobca domáhal vrátenia daru tvrdiac, že darovacou zmluvou zo dňa 12.3.2001 previedol na žalovanú (manželku) vlastnícke právo k nehnuteľnosti a žalovaná po rozvode manželstva sa voči nemu správala spôsobom hrubo porušujúcim dobré mravy namietajúc predovšetkým tú skutočnosť, že žalovaná v septembri 2015 mu oznámila, že v predmetom byte bývať nebude, zamedzila mu vo vstupe do nehnuteľnosti, odobrala mu kľúče od nej a spôsobila mu tak škodu a navyše opakovane ho verejne ohovárala pred rodinou, priateľmi a známymi a šírila o ňom lži tvrdením, že zapríčinil rozvrat manželstva strán ako aj tvrdiac, že navštevuje verejné domy, čím ohrozila jeho vážnosť v zamestnaní, podnikaní i súkromí, keď ho atakovala a obťažovala SMS správami a v decembri 2015 ho fyzicky napadla kopancom a dňa 30.5.2016 ho udrela po tvári, čo bolo aj predmetom vyšetrovania OOPZ Košice - Dargovských hrdinov, kvôli čomu žalovanú dňa 21.7.2016 vyzval na vrátenie darovanej nehnuteľnosti. Vzal do úvahy obranu žalovanej, ktorá tvrdenia žalobcu označila za účelové namietajúc, že komunikácia formou SMS správ medzi stranami sporu bola obojstranná a pramenila z porozvodového emocionálneho napätia medzi bývalými manželmi, keď aj k fyzickým atakom dochádzalo podľa nej hlavne zo strany žalobcu a z jej strany nedošlo k tak intenzívnemu narušeniu

dobrych mravov, aby to vyústilo do možného vrátenia daru. Za nesporné označil, že strany sporu uzavreli manželstvo dňa 12.4.1997 a počas trvania manželstva dňa 12.3.2001 žalobca ako darca a žalovaná ako obdarovaná uzavreli darovaciu zmluvu, na podklade ktorej žalobca previedol na žalovanú vlastnícke právo k nehnuteľnosti zapísanej na LV č. XXXXX v kat. území E. G. k bytu č. XX s príslušenstvom. Nebola sporná ani tá skutočnosť, že manželstvo sporových strán bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Košice I č.k. 11P/19/2015-31 zo dňa 20.5.2015 a ani to, že žalobca písomne, listom zo dňa 21.7.2016 vyzval žalovanú na vrátenie daru. Sporná nebola i skutočnosť, že v byte, ktorý je predmetom žaloby o vrátenie daru, sporové strany ako manželia nebyvali a títo počas trvania manželstva a určitý čas aj po rozvode, do septembra 2015 bývali s deťmi v inom byte na Krosnianskej ulici č. 91 v Košiciach a tento byt žalovaná v priebehu konania predala a odsťahovala sa k svojmu priateľovi do Zdoby. Neboli sporné ani dôvody, pre ktoré žalobca žiadal vrátenie daru (okrem priznania sa žalovanej s dlhodobou mimomanželskou známosťou) a tieto dôvody sú vymedzené nasledovne: Za prvý dôvod žalobca pokladal skutočnosť, že po začatí rekonštrukcie bytu na Vodárenskej ulici mu žalovaná v septembri 2015 oznámila, že v byte bývať nebude a zakázala mu vstup doň, za druhý dôvod žalobca považoval skutočnosť, že žalovaná ho zbavila funkcie konateľa spoločnosti REUTER s.r.o., za tretí dôvod žalobca pokladal fakt, že žalovaná ho opakovane ohovárala pred rodinou, priateľmi a známymi a na verejnosti o ňom šírila lži s tvrdením, že ju okrádal, že má dlhy, že pošpinil meno rodiny a zapríčinil rozvrat manželstva navštevujúc verejné domy. K týmto skutočnostiam reprodukoval obsah vyjadrení strán ako aj podstatný obsah výpovedí svedkov A. Š., A. A. (syna sporových strán), L. D., H. D., A. C. a L. A.. Štvrtým dôvodom pre vrátenie daru bola skutočnosť, že podľa žalobcu sa mu žalovaná ešte pred rozvodom v januári 2015 priznala s dlhodobou mimomanželskou známosťou, piatym dôvodom bolo sústavné obťažovanie SMS správami v počte 80 až 120 denne, ktoré z časti citoval, šiestym dôvodom bol fyzický atak z decembra 2015, kedy žalovaná žalobcu mala z celej sily kopnúť, čoho svedkom bola aj maloletá dcéra strán sporu, čo žalovaná nepoprela s tvrdením, že išlo len o náznak kopnutia, z čoho sa dcéra smiala a siedmym dôvodom bolo fyzické napadnutie žalobcu z dňa 28.5.2016, spočívajúce v údere po tvári, čoho dôsledkom bolo poškodenie okuliarov, čo je zachytené aj v rozhodnutí Okresného úradu Košice, odboru všeobecnej vnútornej správy zo dňa 28.10.2016, ktorým rozhodnutím žalovaná bola uznaná vinnou zo spáchania priestupku proti občianskemu spolunažívaniu. Citoval § 630 Občianskeho zákonníka a vymedzil podmienky, za splnenia ktorých prichádza do úvahy vrátenie daru a zaoberal sa ďalej vyhodnotením intenzity porušenia dobrých mravov zo strany žalovanej. Uznal, že vytykané správanie sa žalovanej spadá bezprostredne do obdobia po rozvode manželstva sporových strán, ktoré sa vo všeobecnosti pokladá za silnú emočnú záťaž nielen pre rozvádzajúcich sa, ale aj pre najbližšiu rodinu a situáciu tak môže sprevádzať nadmerný stres a napätie. Tieto okolnosti však nemôžu viesť k záveru, že v takejto situácii je akékoľvek správanie prijateľné a ospravedliteľné. Dospel k záveru, že vyššie opísané správanie sa žalovanej vo svojom celom komplexe bolo sústavné a značnej intenzity a je možné ho vyhodnotiť ako hrubé porušenie dobrých mravov. Znemožnenie užívania bytu zo strany žalovanej samé o sebe nemôže obstať ako dôvod na vrátenie daru a bolo by možné ho vnímať len ako prostú nevďačnosť obdarovanej. Ani druhý z uplatnených dôvodov - zbavenie funkcie konateľa spoločnosti sám o sebe nespĺňa intenzitu vyžadovanú § 630 Občianskeho zákonníka. Diskutabilným je aj štvrtý dôvod - dlhodobá mimomanželská známosť žalovanej s iným mužom, keď aj podľa zaužívej súdnej praxe samotná nevera manžela z hľadiska intenzity porušenia dobrých mravov nemusí zakladať právo na vrátenie daru. Tieto konania v spojení s ostatnými dôvodmi na vrátenie daru však hodnotil ako hrubé porušenie dobrých mravov. Mal za to, že pokiaľ by žalovaná ventilovala svoje emócie voči žalobcovi len v osobnom kontakte s ním, t.j. medzi štyrmi očami, bolo by to pochopiteľné, avšak žalovaná svoj hnev neovládla a preniesla ho na osoby, ktoré by mali byť najviac chránené, a to maloleté deti strán sporu, ktoré negatívne ovplyvňovala voči otcovi. Správanie sa žalovanej spočívajúce hlavne v šírení negatívneho obrazu o žalobcovi vo vzťahu k jeho rodičom a ďalším rodinným príslušníkom a známym však nevykazoval známky momentálneho krátkodobého afektu, keďže žalovaná ich vedome sama vyhľadávala a iniciovala, či už osobné alebo telefonické kontakty, pri ktorých negatívny obraz žalovaného šírila celkom evidentne, a to neslušnými a spoločensky nežiaducimi výrokmi. Z dokazovania vyplynulo, že správanie sa žalovanej malo negatívny dopad na vzájomné vzťahy medzi žalobcom a deťmi, ako aj jeho rodičmi a ostatnými rodinnými príslušníkmi a spoločnými známymi a celkový obraz bol završený fyzickými útokmi žalovanej voči žalobcovi, o čom svedčí aj právoplatné rozhodnutie o priestupku. Po ustálení záveru o hrubom porušení dobrých mravov sa zaoberal aj princípom vzájomnosti a skúmal, či správanie sa žalovanej bolo len reakciou na obdobné správanie sa žalobcu. Podrobne citoval obsah SMS komunikácie strán sporu a mal za to, že žalovaná nepreukázala fyzické ataky žalobcu voči nej. Upozornil, že podľa výpovede A. A., syna sporových strán, tento pozoroval viacero nepekných hádok a konfliktov svojich rodičov, keď vždy to bola žalovaná, ktorá tieto hádky začala a

ich vyprovokovala. A. A. ako syn účastníkov žalovaných hodnotil ako konfliktný typ človeka, keď otec bol väčšinou pri hádkach ticho, snažil sa odísť z bytu a práve mama zamykala dvere, nechcela ho pustiť von a kričala, že nemá odísť. Svedok nikdy nepočul otca vulgárne matke nadávať a žalobca vždy jeho aj ostatných súrodencov nabádal, aby sa k matke správali slušne. SMS správy žalobcu adresované žalovanej sa vyznačovali značnou emotívnosťou a hnevivosťou, avšak podľa dokazovania písanie SMS správ bolo jediným aktívnym činom žalobcu, aj to nie primárnym ale len reagujúcim na predchádzajúce ataky žalovanej. Žalobca tak dal priechod svojim emóciám len v osobnej komunikácii so žalovanou a neprenášal ich ďalej na deti, rodinu a spoločných známych. Dospel k záveru, že správanie sa žalovanej voči žalobcovi malo jednoznačne charakter hrubého porušovania dobrých mravov a bolo v nepomere ku správaniu sa žalobcu ako darcu a nešlo len o spoločensky nežiaducu vzájomnú komunikáciu a zvýraznil, že zo strany obdarovanej išlo o aktívne hrubé a vulgárne správanie sa voči darcovi a to vo forme verbálnych útokov a vytváraní negatívneho obrazu darcu vo vzťahu k deťom, jeho rodičom a rodinným príslušníkom, ako aj vo fyzických útokoch voči nemu a boli tak naplnené dôvody pre vrátenie daru, kvôli čomu žalobe v celom rozsahu vyhovel. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP a úspešnému žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

3. Rozsudok napadla včas podaným odvolaním žalovaná, navrhla ho zmeniť a žalobu zamietnuť, alternatívne rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, uplatniac odvolacie dôvody upravené v § 365 ods. 1 písm. b/, f/ a h/ CSP. S poukazom na znenie § 181 ods. 2 CSP uviedla, že napadnuté rozhodnutie nemožno vyhodnotiť ako predvídateľné, nakoľko súd prvej inštancie počas celého konania svojim hodnotením dovtedajších dôkazov naznačoval, že dôkazná situácia je naklonená v jej prospech a tak sa nazdávala, že pre priaznivé rozhodnutie súdu nemusí svoje tvrdenia ďalej dokazovať, resp. tvrdenia žalobcu vyvracať. Súd neupozornil, že sa jeho predbežné právne posúdenie veci pred posledným pojednávaním vo veci zmenilo, čím jej de facto odňal možnosť navrhovať dôkazy. Predvídateľnosť postupu a rozhodnutia prvoinštančného súdu tak nebola zachovaná a rozsudok bol pre ňu prekvapivý. Mala za to, že ustanovenia upravujúce nárok na vrátenie daru boli na zistený skutkový stav nesprávne aplikované, keď nemožno konštatovať, aby z jej strany došlo ku konaniu, ktoré by bolo možné hodnotiť ako hrubé porušenie dobrých mravov. Správne bolo ustálené, že k namietanému správaniu z jej strany došlo až po rozvode manželstva so žalobcom, keď práve zhoršenie vzťahov medzi bývalými manželmi je obvyklou príčinou rozvodu. V konaní bolo vypočutých viacero svedkov, ktorí tvrdili, že jej hodnotové úsudky o žalobcovi pripisovali tomu, že k nim dochádzalo v čase po rozvode manželstva a tak ich hodnotili, keď poukázala zvlášť na výpovede svedkov D. a C.. Rovnako jej tvrdenia týkajúce sa spoločného podnikania nemožno považovať za hrubé porušenie dobrých mravov, keď žalobca počas obdobia, kedy bol konateľom jej spoločnosti Interiéry Reuter s.r.o. nepostupoval v záujme tejto spoločnosti, ale zákazníkov začal presúvať na spoločnosť K. E.. Práve pre poškodzovanie finančných záujmov jej spoločnosti označila žalobcu ako podvodníka, čo bolo dôsledkom oprávnenej rozhorčenosti nad jeho konaním, čo nemožno hodnotiť ako hrubé porušenie dobrých mravov. Tvrdila, že žalobca sa sám rozhodol na základe tlaku jeho priateľky odsťahovať sa k nej do jej bytu na Dneperskej ulici. Po rozvode manželstva žalobca bez jej vedomia vypovedal zmluvu o prenájme bytu, ktorý je predmetom konania s vtedajším nájomcom. V lete začal byť rekonštruovať, a keďže strany už boli rozvedené a vznikali problémy s rekonštrukciou, jej ďalší priebeh už odmietla. Nakoľko po začatej rekonštrukcii byt nebol užívateľsky schopný, rekonštrukciu musela dokončiť sama. Keďže domovom detí bol 3-izbový byt na Krosnianskej 91, rozhodla sa pre predaj bytu na Vodárenskej ulici. Pre pretrvávajúce finančné problémy však nakoniec musela predať byt na Krosnianskej ulici a presťahovať sa s deťmi do bytu na Vodárenskú ulicu. Vytkla prvoinštančnému súdu, že nesprávne vyhodnotil aj jej údajné fyzické napadnutia žalobcu, ktoré označil ako fyzické útoky. Žalobca tvrdil, že ho napadla dvakrát. Oba incidenty boli zo strany žalobcu vyprovokované a následne zveličené. Údajný kopanec žalobca v konaní ani nepreukázal, čo je pochopiteľné, keďže k nemu nedošlo. Čo sa týka facky, ktorá bola predmetom priestupkového konania, jedna vyprovokovaná facka nemôže byť sama o sebe, ani v súvislosti s inými skutočnosťami, vnímaná ako hrubé porušenie dobrých mravov.

4. Žalobca sa k odvolaniu žalovanej nevyjadril.

5. Krajský súd v Košiciach na základe podaného odvolania vec podľa ust. § 385 ods. 1 CSP prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania a preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v medziach odvolania, t.j. v rozsahu vyplývajúcom z § 380 ods. 1, 2 CSP (vymedzenom odvolacími dôvodmi a námietkami žalovanej uvedenými v odvolaní) a § 379 CSP spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k

záveru, že odvolanie žalovanej nie je dôvodné, preto rozsudok potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP, lebo z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov je vecne správne.

6. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo zverejnené minimálne 5 dní na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach (§ 219 ods. 1, 3 CSP).

7. Podľa ust. § 387 ods. 2 CSP ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, príp. doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

8. Odvolací súd sa stotožňuje so správnymi skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa a s odôvodnením napadnutého rozsudku, na ktoré v celom rozsahu poukazuje a dopĺňa nasledovne:

9. Z obsahu odvolania žalovanej vyplýva, že táto podané odvolanie odôvodnila tým, že súd prvej inštancie jej nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, teda použila odvolacie dôvody upravené v § 365 ods. 1 písm. b/, f/ a h/ CSP.

10. Ani jeden z týchto uplatnených dôvodov nie je daný.

11. Nesprávny procesný postup znemožňujúci strane uskutočňovať jej patriace procesné práva, porušujúci právo na spravodlivý proces (§ 365 ods. 1 písm. b/ CSP) je obsahovo vymedzený široko a medzi zložky práva na spravodlivý proces patrí aj právo byť vypočutý, právo navrhovať dôkazy a vyjadrovať sa k nim, kontradiktórnosť konania, rovnosť zbraní či zákaz prekvapivých rozhodnutí. O naplnenie tohto odvolacieho dôvodu ide vtedy, ak nesprávny procesný postup súdu dosiahne určitú intenzitu, ktorá odôvodňuje záver o tom, že celé konanie vyznieva nespravodlivo. Konkrétne pochybenie súdu vždy musí byť pritom hodnotené v kontexte celého konania.

12. Odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. f/ CSP je daný v prípade nesprávneho postupu súdu prvého stupňa pri hodnotení výsledkov vykonaného dokazovania, teda v prípade, ak súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z dôkazov nevyplynuli alebo neboli účastníkmi prednesené, prípadne nevyšli počas konania nijak inak najavo. Môže sa jednať aj o prípad, keď súd neprihliadol na skutočnosti, ktoré boli preukázané alebo vyšli počas konania najavo inak. O nesprávne skutkové zistenie môže ísť aj v prípade, ak dôjde k logickému rozporu v hodnotení dôkazov, t.j. skutočnosti, ktoré vyplynuli z prednesov účastníkov alebo vyšli v konaní najavo inak súd vyhodnotil tak, že to vyvolávalo logický rozpor. Skutkové zistenia nezodpovedajú vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s ust. § 191 ods. 1, 2 CSP alebo ak výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z ust. § 192, 193 a 205 CSP, pričom sa jedná o také skutkové zistenia, na základe ktorých súd prvého stupňa vec posúdil po právnej stránke.

13. Odvolací súd v tomto konkrétnom prípade dospel k záveru, že tento odvolací dôvod nebol naplnený, keďže súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu a náležite zistil skutkový stav, pričom vykonané dôkazy hodnotil podľa ust. § 191 ods. 1, 2 CSP, t.j. každý dôkaz hodnotil jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomných súvislostiach, pričom prihliadol starostlivo na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, v hodnotení jednotlivých dôkazov nebol zistený žiaden logický rozpor. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku z hľadiska skutkových záverov nezistil, že by skutkové zistenia súdu prvej inštancie nezodpovedali vykonaným dôkazom, alebo že by súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov nevyplynuli alebo v konaní nevyšli najavo.

14. K odvolaciemu dôvodu podľa ust. § 365 ods. 1 písm. h/ CSP odvolací súd poukazuje na to, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje súd právne závery a aplikuje konkrétnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii právnej normy na zistený skutkový stav, ku ktorému môže dôjsť vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal použiť alebo ak použil síce správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval na daný prípad.

15. Súd prvej inštancie v danom prípade skutkové zistenia podradil pod správne hmotnoprávne predpisy a vyvodil z nich správne právne závery o právach a povinnostiach strán sporu. Podrobné a zákonu zodpovedajúce sú aj dôvody napadnutého rozsudku, v ktorých sa súd prvej inštancie dostatočným spôsobom vysporiadal so všetkými skutkovými okolnosťami potrebnými pre rozhodnutie o uplatnenom nároku vrátane všetkých tvrdení a námietok strán konania (teda aj námietok žalovanej, na ktoré opakovane poukazovala aj v odvolaní). Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku a odkazuje naň.

16. Žalovaná vytkla súdu prvej inštancie, že nedodrжал predvídateľnosť svojho postupu, keď počas celého konania naznačoval, že dôkazná situácia je naklonená v jej prospech, keď nakoniec rozhodol opačne. Uznala, že podľa zápisníc z pojednávania príslušné právne posúdenie nemusí byť poznateľné.

17. Obsahom práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 Ústavy SR) je umožniť každému, bez akejkoľvek diskriminácie, reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu vo veci konať a rozhodnúť. Právo na spravodlivý súdny proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, hodnotením dôkazov (sp.zn. IV.ÚS 22/04) a ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa rozhodol v súlade s jeho požiadavkami (sp.zn. I.ÚS 50/04).

18. K namietanému postupu súdu prvej inštancie v rozpore s § 181 ods. 2 CSP odvolací súd uvádza, že o tom, aký bol procesný postup súdu prvej inštancie a ako prebiehalo konanie, si odvolací súd môže urobiť obraz len zo spisu. To, ako prebiehalo pojednávanie, odvolací súd zisťuje z obsahu zápisníc o pojednávaniach. V zásade platí, že postup súdu podľa § 181 ods. 2 CSP je pre strany sporu a ich zástupcov na základe uvedených úkonov predvídateľný a transparentný, avšak zároveň sa kladie väčší dôraz na zodpovednosť strany za jej vlastnú procesnú aktivitu a transparentné substancovanie skutkových tvrdení a dôkazných návrhov. Zároveň je potrebné zdôrazniť, že súd rozhoduje na základe zisteného skutkového stavu (§ 215 ods. 1 CSP), berie do úvahy iba skutočnosti, ktoré vyšli najavo počas konania (čl. 11 ods. 4 CSP) a pri zisťovaní skutkového stavu vychádza zo zhodných tvrdení strán, ak neexistuje dôvodná pochybnosť o ich pravdivosti (§ 186 ods. 2 CSP). Súd pri výkone spravodlivosti nesmie byť obmedzovaný tak pôvodnými predbežnými závermi o skutkovej stránke veci, ako ani prípadným vlastným predbežným právnym posúdením.

19. Civilný sporový poriadok v ust. § 181 ods. 2 CSP v podstatných rysoch prevzal úpravu priebehu pojednávania po prednesoch strán podľa § 118 ods. 2 OSP. Podľa § 181 ods. 2 CSP, po úkonoch podľa ods. 1 súd určí, ktoré skutkové tvrdenia sú medzi stranami sporné, ktoré skutkové tvrdenia považuje za nesporné, ktoré dôkazy vykoná a ktoré dôkazy nevykoná. Súd tiež uvedie svoje predbežné právne posúdenie veci. To neplatí, ak tak už postupoval pri predbežnom prejednaní sporu. Ak samosudca toto zákonné ustanovenie nedodrží, nemá to žiaden priamy dosah na možnosť vylúčenia strany sporu z jej procesných práv, ktoré jej Civilný sporový poriadok priznáva. Porušenie citovaného ustanovenia teda žiadnym spôsobom nediskvalifikuje stranu sporu napr. v práve zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, v práve na záver pojednávania zhrnúť svoje návrhy a pod., čo napokon v prejednávanej veci vyplýva aj z obsahu zápisníc z pojednávania pred súdom prvej inštancie. Striktné nedodržanie postupu podľa § 181 ods. 2 CSP zo strany súdu (spočívajúce v neuvedení, ktoré právne významné skutkové tvrdenia účastníkov je možné považovať za zhodné a ktoré zostali sporné) možno hodnotiť len ako tzv. inú vadu konania. Existencia tejto vady sama o sebe však nezakladá zmatečnosť rozhodnutia a nie je procesnou vadou, ktorá by sama o sebe musela viesť k zrušeniu rozhodnutia (pozri uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 4Cdo/167/2012 z 28.5.2013).

20. Odvolateľ uviedol, že v prípade postupu súdu podľa § 181 ods. 2 CSP by realizácia jeho procesných práv bola iná a v konaní by navrhol a predložil ďalšie dôkazy na podporu svojich tvrdení. Teda, ak by súd prvej inštancie postupoval v súlade so zákonom a naznačil by svoje predbežné právne posúdenie veci, odvolateľ by mal možnosť preukázať dôvodnosť svojho nároku.

21. Odvolací súd dodáva, že cieľom § 181 ods. 2 CSP je zamerať procesnú aktivitu strán na skutočnosti, ktoré sú podľa posúdenia súdu sporné, teda viesť strany už počas konania k tomu, aby dokázali predvídať rozhodnutie súdu. Okrem toho je cieľom zrýchliť a zjednodušiť konanie tak, aby sa nevykonávali zbytočné dôkazy, ktoré súd nepovažuje za dôležité a nevenovala sa pozornosť bezdôvodným skutkovým tvrdeniam, ktoré sú podľa názoru súdu buď nesporné alebo právne bezvýznamné. Porušenie uvedeného ustanovenia však nelimituje stranu sporu pri realizácii jej procesných práv. Z vyššie uvedenej judikatúry ÚS SR (sp.zn. IV.ÚS 16/2012) vyplýva, že súd až v samotnom rozhodnutí vo veci, a nie v rámci postupu podľa § 118 ods. 2 OSP, vyjadrí svoj definitívny právny názor týkajúci sa konkrétne prejednávanej veci (porovnaj aj uznesenie NS SR sp.zn. 3Cdo/3/2016 z 22.3.2017, uznesenie NS SR sp.zn. 5Cdo/211/2013 z 13.5.2014).

22. Z obsahu spisu (viď predovšetkým zápisnicu o pojednávaní z 21.11.2017 na č.I. 199 až 202 spisu) je zrejmé, že súd prvej inštancie oboznámil strany sporu s tým, ako vníma skutkový stav, resp. sporné a nesporné skutkové okolnosti, ako aj právne posúdenie veci. Následne súd prvej inštancie uskutočnil 6 pojednávaní (v dňoch 25.1.2018, 20.2.2018, 19.7.2018, 18.10.2018, 27.11.2018 a 21.10.2019) a na pojednávaní konanom dňa 8.12.2020 strany sporu oboznámil s predbežným vyhodnotením dokazovania a mal za to, že z hľadiska skutkových okolností, ktoré boli tvrdené ako dôvody pre vrátenie daru, tieto má v celom rozsahu za preukázané a spornou je otázka vyhodnotenia intenzity správania žalovanej z hľadiska jeho kvalifikácie ako hrubého porušenia dobrých mravov odôvodňujúce vrátenie daru podľa § 630 Občianskeho zákonníka.

23. Odvolací súd tak má za to, že odvolateľka (žalovaná) mala možnosť vyvíjať v spore procesnú aktivitu, reagovať na argumentáciu žalobcu, navrhovať dôkazy a k nim sa vyjadrovať a to už od doručenia žaloby (14.11.2016) do ukončenia dokazovania súdom prvej inštancie (8.12.2020), čo jej vytváralo dostatočný časový priestor na realizáciu všetkých jej patriacich práv. Zvlášť na pojednávaní 8.12.2020 žalovaná strana bola oboznámená so skutkovými závermi, ktoré konajúci súd považoval za preukázané a upozornená, že sa bude vyhodnocovať už len intenzita jej správania. V danej veci tak nemožno dospieť k záveru, aby postupom prvoinštančného súdu došlo k porušeniu práva žalovanej na spravodlivý proces.

24. Predmetom sporu bol nárok žalobcu na vrátenie daru, ktorý súd prvej inštancie posúdil zo všetkých do úvahy pripadajúcich aspektov.

25. Podľa § 630 OZ darca sa môže domáhať vrátenia daru, ak sa obdarovaný správa k nemu alebo členom jeho rodiny tak, že tým hrubo porušuje dobré mravy.

26. V ust. § 630 OZ je upravený osobitný spôsob zániku darovacieho vzťahu, ktorý darca môže vyvolať tým, že jednostranným právnym úkonom vyzve obdarovaného na vrátenie daru. Podmienkou zániku právneho vzťahu z darovacej zmluvy je právny úkon darcu smerujúci k vráteniu daru adresovaný obdarovanému a predchádzajúce hrubé porušenie dobrých mravov správaním sa obdarovaného voči darcovi alebo členom jeho rodiny. Darcovi nevzniká právo domáhať sa vrátenia daru pri akomkoľvek nevhodnom správaní sa obdarovaného voči nemu alebo členom jeho rodiny, alebo len pri samotnej nevďačnosti zo strany obdarovaného. Právo na vrátenie daru darcovi vzniká pri takom správaní obdarovaného, ktoré s ohľadom na všetky okolnosti konkrétneho individuálneho prípadu možno kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov, keď ide buď o porušenie značnej intenzity alebo porušovanie sústavné, alebo o neposkytnutie potrebnej pomoci darcovi alebo členom jeho rodiny, ktorá povinnosť vyplýva buď z právnych noriem alebo zo zmluvného vzťahu. Úvaha, či konanie obdarovaného možno kvalifikovať ako hrubo porušujúce dobré mravy, bude závisieť od posúdenia konkrétneho jednotlivého prípadu a jeho osobitosti, pričom pre toto posúdenie nie je rozhodujúcim len subjektívny pocit a úsudok darcu (prejav subjektívne pocitovaného nevďaku), ale rozhodujúce je objektívne hľadisko, t.j. hodnotenie spoločensky objektivizované, vychádzajúce z definície pojmu dobrých mravov spoločnosti podľa právnej teórie, pod ktorými možno rozumieť súhrn určitých etických a kultúrnych všeobecne uznávaných zásad a pravidiel morálneho charakteru, pri ktorých je daný všeobecný záujem ich rešpektovania vo vzájomných vzťahoch medzi ľuďmi charakterizovaných vzájomnou slušnosťou, ohľaduplnosťou a vzájomným rešpektovaním.

27. Platí tiež, že právo darcu domáhať sa vrátenia daru nevzniká pri prostej (obyčajnej) nevďačnosti obdarovaného voči darcovi, ani pri menej významnom porušení dobrých mravov zo strany obdarovaného.

28. Odborná literatúra aj právna prax sa zhodujú v tom, že k zániku darovacieho vzťahu, t.j. k obnove vlastníctva darcu k veci dôjde na základe dvoch právnych skutočností, a to hrubého porušenia dobrých mravov správaním sa obdarovaného voči darcovi alebo členom jeho rodiny a jednostranného právneho úkonu darcu adresovaného obdarovanému smerujúcemu k vráteniu daru. I pre tento jednostranný adresný právny úkon platí, že musí spĺňať náležitosti požadované Občianskym zákonníkom pre právne úkony vo všeobecnosti (§ 34 a nasl.), teda aj náležitosti prejavu vôle v zmysle jeho určitosti (§ 37 ods. 1 OZ). K platnosti právneho úkonu darcu smerujúceho k vráteniu daru z hľadiska jeho určitosti je nevyhnutné, aby v ňom darca uviedol konkrétne skutočnosti, v ktorých vidí hrubé porušenie dobrých mravov obdarovaným voči nemu alebo členom jeho rodiny. Iba tak, pri súčasnom splnení zákonných predpokladov podľa § 630 OZ nastanú zamýšľané právne účinky jednostranného hmotnoprávneho úkonu darcu, t.j. zrušenie darovacej zmluvy a obnovenie jeho vlastníctva ex nunc - okamihom, kedy jeho prejav vôle došiel obdarovanému.

29. Súd prvej inštancie sa veľmi precízne a podrobne v odôvodnení preskúmaného rozhodnutia vyporiadal so všetkými dôvodmi na vrátenie daru, prezentovanými a použitými žalobcom, s každým z nich sa prilehavo, samostatne zaoberal a odvolací súd sa s jeho závermi v celom rozsahu stotožňuje a na tieto poukazuje. V celom rozsahu sa možno stotožniť so záverom súdu prvej inštancie, že správanie sa žalovanej predovšetkým v rovine šírenia negatívneho obrazu o žalobcovi vo vzťahu k jeho rodičom, ďalším rodinným príslušníkom a spoločným známym nevykazovalo známky momentálne krátkodobého afektu, keď žalovaná vedome sama vyhľadávala a iniciovala či už osobné alebo telefonické kontakty, pri ktorých negatívny obraz žalobcu šírila celkom evidentne neslušnými a spoločensky nežiaducimi výrokmami. Správny je záver prvoinštančného súdu, podľa ktorého z vykonaného dokazovania nepochybne vyplynulo, že správanie žalovanej malo negatívny dopad na vzájomné vzťahy medzi žalobcom a deťmi, medzi žalobcom a jeho rodičmi, ako aj medzi žalobcom a ostatnými rodinnými príslušníkmi a spoločnými známymi, pričom celkový obraz završujú fyzické útoky žalovanej voči žalobcovi, o čom svedčí aj právoplatné rozhodnutie o priestupku. Tento záver je skutkovo podopretý výpoveďami svedkov - A. Š., A. A. (syna sporových strán), L. D., H. D., A. C. a L. A.. Žalobca pritom v spore vystupoval aktívne, na preukázanie svojich tvrdení navrhoval dôkazy, kým na druhej strane žalovaná sa viac-menej obmedzila na verbálne popieranie tvrdení žalobcu a pri navrhovaní relevantných dôkazov zostávala pasívna.

30. Súd prvej inštancie sa v súlade so zaužívanou súdnou praxou zaoberal aj princípom vzájomnosti vo vzťahu medzi stranami sporu a i tu dospel k správnejmu výsledku, že žalobca vo vypätých situáciách dával priechod emóciám len v osobnej komunikácii so žalovanou a neprenášal ich na deti, širšiu rodinu a spoločných známych. Je nutné súhlasiť s výstižným záverom súdu prvej inštancie, že správanie sa žalovanej ako obdarovanej bolo jednoznačne v nepomere k správaniu sa žalobcu ako darcu a teda nešlo len o spoločensky nežiaducu vzájomnú komunikáciu medzi nimi, resp. len o prostú nevďačnosť žalovanej voči žalobcovi. Tak by tomu bolo vtedy, keby okrem prostej nevďačnosti neexistovalo aj aktívne hrubé a vulgárne správanie sa žalovanej spočívajúce nielen vo verbálnych útokoch a vytváraní negatívneho obrazu žalobcu, ale aj vo fyzických útokoch voči nemu. Vyvrcholením nevhodného a dobrým mravom odporujúcim správaním zo strany žalovanej voči žalobcovi boli fyzické ataky - facka a kopnutie, ktoré v žiadnom prípade nemožno zľahčovať a bagatelizovať a takto v spoločnosti podporovať urážlivé a hrubé správanie.

31. Vzhľadom na uvedené je preskúmaný rozsudok vecne správny a bolo nevyhnutné ho potvrdiť.

32. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP, keďže žalovaná nebola v odvolacom konaní úspešná a úspešnému žalobcovi tak bol priznaný nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania s tým, že o výške náhrady trov rozhodne súd prvej inštancie.

33. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).